

Procvičení gramatiky 12. lekce

2. část

1. 3. 2009

Navrhuji, abyste řešení úkolů buď vepsali rukou do vytisknutého word-dokumentu (vždy pod jednotlivé oddíly) anebo jej vepsali přímo do textu elektronicky; a vytisknutý přinesli na hodinu. Výběr způsobu ale nechávám na Vás. V každém případě si odentrujte pokaždé mezi oddíly potřebné místo. Děkuji.

§ a) 65 Infinitiv závislý na významovém slovesu

(Gramatika: Ně. s J, Lekce 12, § 65, str. 209-210; cvič.: 15-19/Str. 214-215)

=> Částice „zu“ se přidává k **infinitivu**, pokud je **závislý na jiném významovém slovesu**.

=> Částice „zu“ se píše **zvlášť!** Pouze u sloves s **odlučitelnou předponou** se vkládá mezi **předponu a základní sloveso**.

Er **beginnt** Englisch **zu** lernen.

Začíná se učit anglicky.

Vergiss nicht das Fenster auf**zu**machen!

Nezapomeň otevřít okno!

Es **lohnt** sich nicht mehr **hinzu**fahren.

Už se nevyplatí tam jezdit.

Sie **brauchen** es nicht **zu** sagen.

Nemusíte to říkat.

=> V případě **některých sloves** se závislým infinitivem v němčině **nelze** vždy **použít závislé infinitivy** v češtině. V češtině je třeba pak **větu rozdělit** a **uvozovat** spojkou „že“ nebo „aby“.

Er **verspricht** uns nach Italien **mitzu**fahren.

Slibuje nám, že do Itálie pojede s námi.

Sie haben uns **geraten** sofort 1969 **auszu**reisen.

Radili nám vycestovat okamžitě v roce 1969.

Radili nám, abych okamžitě v roce 1969 vycestovali.

=> **Prostý infinitiv bez částice „zu“** uijeme:

-Po **způsobových slovesech**, po **slovesech vyjadřujících pohyb** (**fahren, laufen, gehen, kommen**)

-po slovesech **vnímání** (**sehen, hören**)

-a po některých **dalších slovesech** (**bleiben, lassen, schicken**)

Wir wollen danach fragen.

Chceme se na to zeptat.

Ich sehe ihn kommen.

Vidím ho přicházet.

Er lässt sich alles gefallen.

Nechá si všechno líbit.

=> Po některých slovesech, jako „**helfen, lernen, lehren**“, užití částice „zu“ **kolísá**. Je-li závislý infinitiv **rozvitější** (**příslovcem, předmětem** atd.), stojí u něho částice „zu“:

Er **hilft** ihr einkaufen.

Pomáhá jí nakupovat.

Er **hilft** ihr Weihnachtsgeschenke **einzu**kaufen.

Pomáhá jí nakupovat vánoční dárky.

=> Pokud by mohlo dojít k **nedorozumění**, oddělujeme infinitiv s „zu“ **čárkou**.

Er rät, ihm **zu** helfen.

Radí, aby se mu pomohlo.

Er rät ihm, **zu** helfen.

Radí mu, aby pomohl.

=> U **závislého infinitivu** (zvláště **rozvitého**) dochází zpravidla k **porušování větného rámce**, tzn. že **infinitiv** s „zu“ stojí až **za základní větou**.

Er **fängt an** Deutsch zu lernen.

Er **hat angefangen** Deutsch zu lernen.

Er sagt, **dass er angefangen hat** Deutsch zu lernen.

I. Přeložte následující věty se závislými infinitivy na významovém slovesu a užití částici zu:

-Kdy se začne konečně hrát? -On nám slíbí, že nám zítra zavolá z domu.

-On nám slíbí, že nám ukáže svůj nový dům. -Vždycky zapomene zaplatit.

- Zkus to přeci také tak udělat. -Navrhujeme mu to dát teprve až příští týden.
- Začíná se od zítřka učit německy. -Já vůbec nemusím („nepotřebuji“) tady pracovat!
- Zkusíte ještě dneska přijít do práce? -Nezapomeň mu pomoci s tím stěhováním.
- Petra začne od března 2010 studovat ve Spojených státech. -Určitě se vyplatí to koupit?
- Už to nemusíš („nepotřebuješ“) dělat. -Začali jsme připravovat tu novou knihu.
- Zkusil nás kontaktovat a pak zkusil také zavolat našeho ředitele. -Začíná pršet.
- Vyplatí se mu vůbec pracovat ještě v Americe? -Navrhuji tam ještě dneska jet.
- Začala už konečně jíst? -Ale vy nám slíbíte, že tam nikdy nepůjdete.

II. Přeložte následující věty se závislými infinitivy na významovém slovesu bez částice zu:

- Pořád ho neslyším přicházet? -Viděl jsi ho snad někdy pracovat?
- Vidíš ho snad něco říkat? -Slyšel jsi snad tu pračku dělat hluk?
- Jedete také do Německa pracovat? -Jdu mu to zítra v každém případě už říct!
- Přišel přeci to spravit a také zaplatit. -Přijdeme v sobotu mu blahopřát (gratulovat).
- Horst jede přeci v neděli nás vyzvednout v Mnichově. -Utíká mu říct tu novinu.
- Šel před hodinou zaplatit náš účet do hospody. -Utíkal velmi rychle nás okamžitě varovat.
- Zůstaň chvíli stát! -Nechte nás ještě tak hodinu pracovat! -Nenech si to přeci líbit!
- Pošli ji pracovat do Vídně, jako před sto lety. -Zůstaňte stát, tam kde jste!
- Nechte tu vodu tak půl hodiny ještě běžet. -Poslali nás bojovat na Východní frontu.

III. Přeložte následující věty se závislými infinitivy na významovém slovesu „helfen, lernen, lehren“, kde ovšem užití „zu“ kolísá. Proč? To si přečtete ve výkladu:

- Pomáhá nám přeci vařit. -Pomáháme mu každou sobotu stavět jeho dům.
- Učí se teprve mluvit německy. -Učil jsem se od něho tři týdny pracovat s tím novým přístrojem.
- Budou vás učit správně vyslovovat. -Učil nás pokaždé správně tu větu vyslovit.
- Pomož mi přeci vstát! -Pomůžou nám hned zítra to staré auto odtáhnout do Prahy.
- To dítě se učí ještě chodit. -Budeš se ještě dlouho učit být slušným?
- Nauč se nejdřív utíkat. -Naučíte se za dva týdny velmi dobře řídit letadlo.

§ b) 65 Infinitiv závislý na slovesech „haben“ a „sein“

(Gramatika: Ň. s J, Lekce 12, § 65, str. 210; cvič.: 20/Str. 215)

=> Vazby slovesa „sein + infinitiv s zu“ a „haben + infinitiv s zu“ vyjadřují **možnost, nutnost** nebo **povinnost**.

=> **Většinu vět** se závislými infinitivy na slovesech „sein“ a „haben“ zaregistrujete v němčině jako určité **fráze**, a také jako **fráze** si je většinou **zapamatujeme**.

Die Sache **ist** nicht **zu** bekommen.
Das Problem **ist** noch **zu** lösen.
Ist der Termin **zu** schaffen?

*Ta věc není k dostání.
Ten problém je třeba ještě vyřešit.
Dá se ten termín stihnout?*

Wir **haben** viel **zu** tun.
Er **hat** dieses Problem **zu** lösen.
Wir **haben** noch zwei Übungen **zu** schreiben.

*Máme mnoho práce.
Musí tento problém vyřešit.
Musíme napsat ještě dvě cvičení.*

=> Ve vazbě „sein + infinitiv s zu“ **není** nositel děje konkrétně **označen**, zatímco ve vazbě „haben + infinitiv s zu“ konkrétně **označen** je:

Der Brief **ist** noch **zu** schreiben.
Du **hast** den Brief **zu** schreiben.

*Ten dopis je třeba ještě napsat.
Ty musíš ten dopis napsat.*

=> Vždy je možné vyjádřit **věty** se závislými infinitivy na slovesech „sein“ a „haben“ pomocí **způsobových sloves müssen, sollen, können** s neurčitým podmětem „man“; případně **závislým infinitivem na přídavném jméně**. Porovnejte:

Die Sache **ist** nicht **zu** bekommen.
Das Problem **ist** noch **zu** lösen.
Ist der Termin **zu** schaffen?

Die Sache **kann man** nicht bekommen.
Das Problem **soll man** noch lösen. /
Das Problem ist **nötig zu lösen**.
Kann man den Termin noch schaffen?

Wir **haben** viel **zu** tun.
Er **hat** dieses Problem **zu** lösen.
Wir **haben** noch zwei Übungen **zu** schreiben.

Wir **sollen** heute viel arbeiten.
Er **muss** dieses Problem lösen.
Wir **müssen** noch zwei Übungen schreiben.

IV. Přeložte následující věty se závislými infinitivy na významovém slovesu „haben“ a „sein“. Nenechte se prosím zmást a neužívejte slovesa „sollen“ a „müssen“:

-Musíme toho dneska ještě hodně připravit. -To se přeci dá ještě stihnout! -Mám mnoho práce.

-Tady nemáš co pohledávat. -Ten problém se dal tehdy ještě řešit. -Tady není co řešit.

-To se dalo očekávat, že nepřijde. -Nemáte k tomu co říct? -Tento balíček je třeba ještě poslat.

-Jemu už není vůbec pomoci. -Komu není rady, tomu není pomoci. -To tady není k dostání.

-Musíš ještě dneska něco obstarat? -Tyto boty se už nedají vůbec sehnat/ už nejsou k sehnání.

-To je k nevíře / Tomu se nedá uvěřit. -Je třeba zaplatit ještě tento účet. -Tady už se nedá nic dělat.

-Musíme ještě počkat dvacet minut. -Tomu nemocnému se už vůbec nedá pomoci?

-Máte něco na prodej? -Není zač. -To se nedá stihnout. -On musí přeci tu práci do zítřka udělat.

§ a) 66 Časové věty se spojkami „wenn“ a „als“

(Gramatika: Ň. s J, Lekce 12, § 66, str. 210-211; cvič.: 21-22/Str. 215)

=> Časové věty jsou dalším typem vět vedlejších.

=> V časových větách se spojkou „wenn“, které vyjadřují **budoucnost**, se užívá **přítomný čas**.
Budoucí čas může být ve **větě hlavní**.

→ **wenn** se užívá pro děj **přítomný**, **budoucí** a pro **minuly** děj, který se **opakoval**

=> **KDYŽ** →

→ **als** se užívá pouze pro děj **minulý**, který se **stal jednou**

Wenn ich zur Prüfung gehe, bin ich immer nervös. **Když** jdu na zkoušku, *vždycky* bývám nervózní.

Wenn er bei uns war, erzählte er immer Witze. **Když/Kdykoli** byl u nás *vždycky* vyprávěl vtipy.

Wenn ich bei euch esse, schmeckt es mir immer. **Když** jím u vás, *vždycky* mi chutná.

Wenn wir das vorbereiten, machen Sie das? **Když** to připravíme, *uděláte to?*

Als er gestern bei uns war, sagte er gar nichts. **Když** byl *včera* u nás, *vůbec nic neřekl/neříkal.*

V. Přeložte následující věty se spojkami „wenn“ a „als“

-Když jsme byli před pěti lety ve Spojených státech, navštívili jsme také Grand Canyon.

-Když ke mně v pondělí přijdete, budu Vám to muset v každém případě ještě jednou vysvětlit.

-Když byl u nás ve čtvrtek na návštěvě, ještě vůbec nic nevěděl.

-Když běží v kině nějaký zajímavý film o přírodě, jdu většinou do kina.

-Když jsem dneska v poledne šel do práce, byl ještě doma a uklízel.

-Když v sobotu ráno vstávám, celá rodina pokaždé ještě spí.

-Když se ráno sprchuji, moje přítelkyně / můj přítel už snídá.

-Když jdu většinou v 8 hodin do práce, mí rodiče jsou už na zahradě.

-(Vždycky) když / Kdykoliv sem přišel, měli jsme všichni lepší náladu.

-Když Ti ještě dneska zaplatíme, odejdeš ještě dneska z našeho města?

-Když do konce týdne stihnu tu zkoušku, budu moct opět studovat.

-Když Spoj. státy a Evr. unie nezvládnou hospodářskou krizi, budeme muset žít všichni skromněji.

-(Pokaždé) když musím jet do Německa, *vždycky* to trvá minimálně tři dny.

-Když jsme přišli v roce 1968 do Francie, neuměli jsme vůbec francouzsky.

-Když jsme v 70. letech žili ve Francii, museli naši rodiče pracovat jako lékaři.

-Když jsem přišel v pátek domů, bylo už všechno uvařeno a připraveno pro sobotní návštěvu.

-Když jsem studoval a žil v Berlíně, bylo pro všechno levnější, než nyní v Praze.

§ b) 66 Časové věty se spojkami „bis“ a „wenn“

(Gramatika: Ň. s J, Lekce 12, § 66, str. 211; cvič.: 23-25/Str. 215-216)

=> Spojkou „bis“ se označuje trvání děje do určité doby. Po spojce „bis“ stojí **sloveso v kladném tvaru**.

=> Spojkou „wenn“ označujeme určitý okamžik děje. Spojkou „wenn“, a tím pádem vedlejší větou, můžeme také souvětí začínat.

=> **Rozlišujte** →
→ **bis** (dokud ne -)
→ **wenn** (když)

Ich werde hier so lange warten, **bis** du kommst.

Er arbeitete, **bis** er fertig war.

Wenn du kommst, werden wir in die Stadt gehen.

Sag mir, **wenn** du mit der Arbeit fertig bist .

*Počkám tu, **dokud** nepřijdeš (až přijdeš).*

*Pracoval, **dokud** nebyl hotový.*

Až přijdeš, půjdeme do města.

*Řekni, **když** (až) budeš hotový s tou prací.*

VI. Přeložte následující věty se spojkami „bis“ a „wenn“

-Čekám, dokud nezavolá. -Řekni mi, kdy/ž půjdeš do kina.

-Pozdravuj ho, když ho uvidíš. -Učil se, dokud všechno neuměl.

-Když to zjistím, budu informovat. -Půjdeš ven, když přijde Rolf?

-Ano, zůstanu tady jenom, dokud (než) přijde. -Když přijde, řeknu mu to.

-Co budeš dělat, když tomu nebude rozumět? -Přijdu, až skončí vyučování.

-No, tak pak budu čekat, dokud mu to nevysvětlíš. -Když má čas, chodí plavat.

-Právě jsem obědval, když přišel. -Když cvičím, můj bratr ještě spí.

-Když jsem jí zavolal, byla už vzhůru. -Počkejte, až všichni nastoupí.

-Počkáme, až nás můj přítel představí. -Zavolej mě okamžitě, když náš táta bude volat.

-Dobře, budu tak dlouho sedět u (na) telefonu, dokud táta nezavolá. -A když zavolá, zavolám Tě.